

เงื่อนไขต่อการตัดสินใจสมรสกับชาวต่างชาติและการแลกเปลี่ยนทาง
วัฒนธรรมภายในครอบครัวของสตรีชนชั้นกลางชาวไทยภาคใต้

Conditions on the decision to marry a foreigner and cultural
exchange within a family of middle-class southern Thai women

ณัฐณิชา พรรณรัตน์¹

Natthanicha Phannarat

สุนทร โพธิสาร²

Souneth Phothisane

Abstract

The purpose of this study was to examine the conditions on the decision to marry a foreigner and cultural exchange within a family of middle-class southern Thai women. The research methodology is qualitative and The concept of phenomenology in Grounded theory that focuses on the study of the social phenomenon to understand values, beliefs and attitudes, from the perspective of society was applied. Data was collected from middle – class southern thai women by using non-participatory observation approach and in-depth interview 10 women from middle-class families were selected as informants in Songkhla Province Krabi Surat Thani Province and Phuket Province. The study found that, in terms of cultural exchange, the use of language is important for communication. Even though there is a communication error or a use of slang, it is not a problem in the marriage (middle-class women) because

¹นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิจัยศิลปะและวัฒนธรรม คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Doctoral Student, Ed.D., Art and Cultural Research Program , Faculty of Fine and Applied Arts , Khon Kaen University

²ดร. สาขาวิจัยศิลปะและวัฒนธรรม คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Ph.D., Art and Cultural Research Program , Faculty of Fine and Applied Arts , Khon Kaen University

women can write and speak a primary language. The most common languages found are English and Chinese which are the main languages spoken between the spouse. Local language is also used as well.

Keyword: Conditions, decision making, marriage, cultural exchange, Middle-class southern Thai women

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้เพื่อศึกษาเงื่อนไขต่อการตัดสินใจสมรสกับชาวต่างชาติและการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมภายในครอบครัวของสตรีชนชั้นกลางชาวไทยภาคใต้ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ใช้แนวความคิดปรากฏการณ์วิทยา (phenomenology) ในลักษณะการสร้างทฤษฎีจากฐานราก (grounded theory) เป็นวิธีวิทยาที่เน้นการศึกษาปรากฏการณ์สังคมโดยยึดหลักการทำความเข้าใจสิ่งต่างๆไม่ว่าจะเป็นค่านิยม ความคิด ความเชื่อ ทัศนคติ จากมุมมองของคนในสังคม เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยกำหนดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเฉพาะเจาะจงคือ กลุ่มสตรีชนชั้นกลางชาวไทยภาคใต้ จำนวน 10 คน ในพื้นที่จังหวัดสงขลา จังหวัดกระบี่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดภูเก็ต ผลการศึกษาพบว่าเงื่อนไขหลักต่อการตัดสินใจสมรสกับชาวต่างชาติของสตรีชนชั้นกลางชาวไทยภาคใต้คือเกิดจากความรักเป็นหลักและทำให้สถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจดีขึ้น สำหรับการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมภายในครอบครัวของสตรีชนชั้นกลางชาวไทยพบว่าการใช้ภาษาเป็นสิ่งสำคัญในการสื่อสารระหว่างกัน บางครั้งมีการสื่อสารภาษาที่เข้าใจคลาดเคลื่อนหรือมีการใช้ศัพท์แสลงของวัฒนธรรมชาวต่างชาติ แต่ไม่เป็นปัญหาในการใช้ชีวิตคู่ เพราะสตรีชนชั้นกลางเหล่านั้นสามารถพูดเขียนภาษาสากลคือภาษาอังกฤษได้อยู่แล้ว โดยส่วนใหญ่ภาษาหลักคู่สมรสใช้ในการสื่อสารกัน คือ ภาษาอังกฤษ และภาษาจีนและภาษาท้องถิ่นของคู่สมรส

คำสำคัญ: เงื่อนไข การตัดสินใจ การสมรส การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม สตรีชนชั้นกลางชาวไทยภาคใต้

บทนำ

การสมรสกับชาวต่างชาติในสังคมไทยเกิดขึ้นมาตั้งแต่สมัยอดีตที่เห็นได้ชัดเริ่มต้นในสมัยอยุธยาหลังจากการติดต่อกับชาวต่างชาติในสมัยอยุธยาซึ่งไม่เพียงแต่มีพ่อค้าชาวจีน มุสลิม (อินเดีย อิหร่าน อาหรับ เตอร์ก) เท่านั้น หากแต่ยังมีชาวตะวันตกได้เข้ามาค้าขายอีกหลายชาติ ชาติแรกสุดที่เข้ามาในสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2 คือ โปรตุเกส ช่วง พ.ศ.2054 ในสมัยนี้มีชาวโปรตุเกสในอยุธยาถึง 300 คน กษัตริย์อยุธยาพระราชทานที่ดินให้ตั้งบ้านเรือนและใช้ประกอบศาสนา ในสมัยพระนารายณ์บ้านโปรตุเกสมีประชากรถึง 2,000 กว่าคนและส่วนใหญ่เป็นลูกครึ่งโปรตุเกสกับหญิงเอเชีย นอกจากชาวโปรตุเกสแล้วยังมีชาวฮอลันดา เข้ามาในช่วง พ.ศ.2147 ตรงกับสมัยสมเด็จพระนเรศวรและในสมเด็จพระเอกาทศรถ ส่วนชาวอังกฤษเข้ามาในสมัยพระเจ้าทรงธรรม พ.ศ.2153 - 2171 และชาวฝรั่งเศส เข้ามา พ.ศ.2205 ตรงกับสมัยสมเด็จพระนารายณ์ ครั้นถึงสมัยรัตนโกสินทร์ การติดต่อกับพันธมิตรระหว่างไทยกับตะวันตกเพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะระยะหลังสนธิสัญญาเบาว์ริงที่ไทยทำกับอังกฤษใน พ.ศ.2398 กล่าวคือ การให้สิทธิพ่อค้าชาวต่างประเทศเดินทางเข้ามาทำการค้าขายตามท่าเรือของเมืองต่างๆในประเทศไทยโดยเสรีและเปิดกว้างมากที่สุดในรัชกาลที่สี่ ต่อมาปรากฏเด่นชัดยิ่งขึ้นในช่วงรัชกาลที่ห้าการสมรสกับชาวต่างชาติในประเทศไทยเกิดขึ้นมีการสมรสชาวสยามกับชายชาวจีนที่เข้าค้าขายและอาศัยอยู่ในประเทศสยาม (ดารารัตน์ เมตตาริกานนท์, 2554, น. 53-71) ในระยะต่อมาการตั้งฐานที่พอมเมริกันในประเทศไทย ช่วงเวลาระหว่าง พ.ศ.2505-2518 สงครามเวียดนามเอื้อให้เกิดการสมรสข้ามวัฒนธรรมระหว่างหญิงไทยกับทหารอเมริกัน เมื่อสงครามสิ้นสุดลงส่วนหนึ่งของผู้หญิงเหล่านี้ได้ละทิ้งครอบครัวขนบทไปใช้ชีวิตร่วมกับสามีในต่างแดน โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวตะวันตก (พัชรินทร์ ลากานันท์และคณะ, 2550, น. 10-25) ปรากฏการณ์นี้ได้แพร่ขยายไปยังหัวเมืองใหญ่รวมทั้งภูมิภาคอีสานของไทยและในช่วงยุคโลกาภิวัตน์ ในทศวรรษ พ.ศ.2530 จนถึงปัจจุบันการสมรสข้ามวัฒนธรรมในสังคมได้รับการยอมรับมากขึ้นจากอดีตเพราะโลกในยุคปัจจุบันให้ความสำคัญกับการศึกษา การศึกษาเป็นพื้นฐานของการพัฒนาจิตใจของมนุษย์ให้เจริญงอกงามเคารพในสิทธิมนุษยชนนำไปสู่อุดมคติสูงสุดคือการสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นในโลกยอมรับ

ในความหลากหลายเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลไม่ว่าจะเป็นเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ความแตกต่างทางวัฒนธรรม ในด้านรูปธรรมสังคมมีการออกกฎหมายการสมรสกับชาวต่างชาติที่มีลักษณะเป็นสากลสิทธิต่างๆที่มีลักษณะจำเพาะในเงื่อนไขของแต่ละประเทศ (เจนจิรา ผลดี, 2554, น. 229-232) ผ่านกระบวนการสมรส ซึ่งแต่ละคู่สมรสมีเหตุผลและเงื่อนไขในการสมรสที่มีทั้งจุดร่วมเดียวกันหรือแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความหมายที่บุคคลสร้างขึ้นสำหรับเหตุผลในการตัดสินใจสมรสของตน การศึกษาในครั้งนี้อยู่ในประเภทของการศึกษาปรากฏการณ์วิทยาในเชิงศาสตร์แห่งการตีความ (hermeneutics phenomenology) เป็นการศึกษาประสบการณ์ตรงของบุคคลให้ความสนใจในความรู้สึกร่วมกับบุคคลและสิ่งแวดล้อมของบุคคล การศึกษาจะครอบคลุมประวัติชีวิต ประสบการณ์ชีวิต เป็นการค้นหาประเด็นเนื้อหาทางด้านวัฒนธรรมของมนุษย์ กระบวนการในการศึกษาจะเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นบุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์จะสะท้อนความรู้สึกร่วมๆ ออกมา (กิติพัฒน์ นนทปัทมเดช, 2554, น. 67-71) การใช้ชีวิตร่วมกันของคนสองวัฒนธรรมที่มาใช้ชีวิตคู่ร่วมกันและกระบวนการที่กลุ่มบุคคลสามารถนำมาใช้เพื่อการหาทางออกให้กับตนเองเพื่อให้ชีวิตคู่สามารถดำรงอยู่ได้ แต่ละคู่เหล่านี้ล้วนแต่ได้เผชิญปัญหาที่แตกต่างกันและสร้างทางออกที่หลากหลายคำตอบที่ได้นำไปสู่การเสนอทางเลือกในการสร้างเงื่อนไขและกำหนดความหมายในการหาจุดร่วมเดียวกันที่นำไปสู่การใช้ชีวิตอย่างมีความสุขได้

คำถามการวิจัย

1. เงื่อนไขต่อการตัดสินใจสมรสกับชาวต่างชาติของสตรีชนชั้นกลางชาวไทยภาคใต้เป็นอย่างไร
2. การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมภายในครอบครัวของสตรีชนชั้นกลางชาวไทยภาคใต้ผ่านการดำรงอยู่ในชีวิตประจำวันเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงเงื่อนไขต่อการตัดสินใจสมรสกับชาวต่างชาติของสตรีชนชั้นกลางชาวไทยภาคใต้

2. เพื่อศึกษาการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมภายในครอบครัวของสตรีชนชั้นกลางชาวไทยภาคใต้ผ่านการดำรงอยู่ในชีวิตประจำวัน

วิธีการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าวิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ในลักษณะการสร้างทฤษฎีจากฐานราก (grounded theory) เป็นวิธีวิทยาที่เน้นการศึกษาปรากฏการณ์สังคมเพื่อทำความเข้าใจสิ่งต่างๆไม่ว่าจะเป็นค่านิยม ความคิด ความเชื่อ ทักษะ จากมุมมองของคนในสังคม การศึกษาค้นคว้าวิจัยได้กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักไว้คือ กลุ่มสตรีชาวไทยที่แต่งงานข้ามวัฒนธรรมกับชาวต่างชาติทั้งชาวเอเชียด้วยกันและชาวตะวันตก จำนวน 10 คน ในพื้นที่จังหวัดสงขลา จังหวัดกระบี่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดภูเก็ต เป็นตัวแทนพื้นที่ในการศึกษาของพื้นที่จังหวัดภาคใต้ตอนบนคือจังหวัดสุราษฎร์ธานีและจังหวัดภูเก็ตและภาคใต้ตอนกลางและภาคใต้ตอนล่างคือจังหวัดกระบี่และจังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นจังหวัดที่เป็นหัวเมืองใหญ่และเป็นจังหวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของภาคใต้ของประเทศไทย โดยใช้วิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) กำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลคือ เพศหญิงมีรายได้และการศึกษามีฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวในลักษณะชนชั้นกลางของสังคมไทย เช่น มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่มัธยมศึกษาตอนปลายไปจนถึงระดับปริญญาเอก มีหน้าที่การงานเป็นหลักแหล่งหรือมีรายได้ใช้จ่ายในครอบครัวในระดับปานกลางที่ไม่อยู่ในภาวะยากจน กำหนดเครื่องมือในการศึกษา คือ การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม วิเคราะห์ข้อมูลโดยอาศัยการตีความข้อมูล (interpretation) พยายามตีความหมายออกมาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมกับผู้ให้ข้อมูลแล้วหาข้อสรุปเชิงอุปนัยจากนั้นทำการพรรณนาวิเคราะห์ผลการศึกษา

ผลการวิจัย

เงื่อนไขต่อการตัดสินใจสมรสกับชาวต่างชาติของสตรีชนชั้นกลางชาวไทยภาคใต้แบ่งเป็นสองประเด็นหลัก ได้แก่

1.1 เกิดจากความรักเป็นหลัก

จากการศึกษาพบว่าผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับที่สำเร็จการศึกษา ระดับอุดมศึกษาในระดับปริญญาตรี สูงสุดคือสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกจากสถาบันการศึกษาภายในประเทศและสถาบันการศึกษาต่างประเทศ จึงทำให้บุคคลเหล่านี้มีพื้นฐานภาษาอังกฤษที่สามารถสื่อสารกับชาวต่างชาติได้ ประกอบกับผู้ให้ข้อมูลหลักสามารถพึ่งพาตนเองได้โดยไม่เป็นภาระของครอบครัว มีรายได้ที่แน่นอนไม่ลำบาก ประกอบอาชีพทั้งในส่วนของราชการ เอกชน ธุรกิจส่วนตัว ลูกจ้างบริษัท ก่อนสมรสบางคนอาศัยอยู่กับครอบครัวเดิมหรือญาติพี่น้อง บางคนอาศัยอยู่คนเดียวและบางคนไม่ได้อาศัยอยู่กับครอบครัวด้วยเหตุผลไปศึกษาต่อยังต่างประเทศหรือทำงานต่างภูมิลำเนาเดิมและมีวิถีชีวิตเรียบง่ายพึ่งพาตนเองใช้ชีวิตคนเดียวอิสระลำพังเดินทางท่องเที่ยวไปในสถานที่ต่างๆ หรือมีกิจกรรมทางสังคมพบปะเพื่อนฝูงเป็นประจำ และมีความคิดว่าถ้ามีโอกาสหรือพบรักแท้ก็จะตัดสินใจใช้ชีวิตคู่เพื่อมาเติมเต็มชีวิตที่เหลือให้สมบูรณ์ จากที่เคยใช้ชีวิตโสดถ้าไม่เจอคนที่รักหรือถูกใจก็สามารถใช้ชีวิตคนเดียวโดยไม่ต้องแต่งงาน เป็นความคิดก่อนที่จะพบรักกับคู่สมรสชาวต่างชาติ

“สมัย ป.ตรี อาศัยอยู่หอคนเดียว single ออกจากบ้านเลย เรียนจบ ป.ตรี ก็มาทำงานเรียน ป.โท ไปด้วย ไม่ได้กลับบ้านเลยและทำงานมากกว่า แต่งกับงานเพราะตอนแรกจะไม่แต่งงานแล้ว พออายุเกิน 30 ปี เราก็มืดหวังกับการแต่งงานนะ เพราะเรามีงานทำไม่ต้องพึ่งพาใคร เราจะไปไหนชีวิตมัน Free นะไปเที่ยวไหนจะทำอะไรไม่มีอะไรต้องห่วงคิด ว่าสำหรับตนเองจะอยู่เป็นโสดและสเปคตั้งไว้สูงนะเลยหมดหวังอยู่คนเดียวเราจะได้อยู่คนเดียวและพ่อแม่ด้วย สาเหตุที่แต่งงานกับชาวต่างชาติ มาเจอกันตอนที่เรียนดอกเตอร์ที่เมืองนอกเจอกับสามีประทับใจที่เค้าเป็นคนที่มีอายุดีและรักเราจนรู้สึกได้จากการกระทำหลายๆอย่างจนเลือกเค้าแล้วแต่งงานกัน โดยเฉพาะเค้าชอบอะไรที่เป็นไทยแรกๆ เค้าเข้า

มาคุยเรื่อยๆ เราก็ศึกษาดูว่าเค้าเป็นยังไงเพราะตอนนั้น
ตนเองกลัวว่าจะมีชีวิตการแต่งงานที่ไม่ดี แล้วเค้าจะมาอยู่
บ้านเราได้มั๊ย และมีโอกาสได้ให้เค้าแนะนำเรากับที่บ้านกับ
พ่อแม่เค้า ฝรั่งเค้าจริงจังจังนะเรื่องการแนะนำกับที่บ้าน”

(พีกันต์ (นามสมมติ), สัมภาษณ์ 12 พ.ย. 2557)

1.2 ทำให้สถานภาพทางสังคมและฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น

ฐานะทางเศรษฐกิจเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้สตรีชนชั้นกลางตัดสินใจสมรสกับ
ชาวต่างชาติโดยเลือกเป็นเหตุผลรองจากเหตุผลในเรื่องความรัก เพราะชาวต่างชาติที่เข้ามา
ทำงานในประเทศไทยหรือทำงานที่ต่างประเทศที่เป็นคู่สมรสของผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นผู้
ได้รับการศึกษาที่ดีและมีรายได้สูงจากหน้าที่การงานหรือการดำเนินธุรกิจมีหน้ามีตาในสังคม

“ตอนคบกันไปไหนเที่ยวกัน เค้าก็สปอร์ตนะ Support
ค่าใช้จ่ายต่างๆ เค้าดูแล เค้าบอกว่า ูไม่ต้องนะ เค้าเข้าใจว่า
ตอนนั้นหนูไม่ค่อยมีตังค์ เค้าวางตัวดีนะ เค้าเป็นคนพูดเพราะ
ชี้แจงใจ ตอนเค้ามาเมืองไทยใหม่ๆเค้ามาเปิดบริษัท
เค้าส่งเงินมาดูแลลูกกับหนู ได้พ่อแม่ด้วยทำให้มีหน้ามีตา
ในสังคมฐานะดีขึ้น”

(คุณพร (นามสมมติ), สัมภาษณ์ 3 ม.ค. 2558)

“ประเด็นอื่นๆ คือค่านิยมที่เห็นญาติพี่น้องที่สมรสกับชาวต่างชาติ
แล้วมีฐานะที่ดีขึ้นสามารถมีรายได้จุนเจือครอบครัวไปจนถึง
ญาติพี่น้องให้มีชีวิตที่ดีขึ้นจึงทำให้ประทับใจในความรู้สึกที่ดี
ต่อการสมรสกับชาวต่างชาติ หนูมีป้าที่แต่งงานกับฝรั่ง
เหมือนกัน แกมีธุรกิจอยู่ภูเก็ต แกมีธุรกิจรีสอร์ท ดำน้า
มีฐานะดูแลตัวเองได้หนูเลยมาทำงานกับป้าก็คุ้นเคยกับลุงที่

เป็นฝรั่ง แกกดีแกดูแลป่าและครอบครัวดีหนูเลยมีทัศนคติดี
นะต่อฝรั่งนะ”

(คุณมา (นามสมมติ), สัมภาษณ์ 10 ต.ค. 2557)

ในด้านอุปนิสัยและทัศนคติของชาวต่างชาติที่แตกต่างกับคู่สมรสชาวไทยจากการศึกษาพบว่า สตรีไทยชนชั้นกลางบางคนเคยผ่านการมีครอบครัวมาก่อนและบางคนมีบุตรที่เกิดจากสามีคนไทย เมื่อได้คบหาดูใจกับชาวต่างชาติทำให้ทราบว่าชาวต่างชาติให้ความสำคัญกับคุณค่าของตนในปัจจุบันมากกว่าอดีตที่ผ่านมากับสามีชาวไทย ไม่มีการซ้ำเติมหรือทำร้ายจิตใจด้วยคำพูดหรือการกระทำทำให้เสียใจและสามีชาวต่างชาติมีลักษณะที่คล้ายกันคือมีอุปนิสัยที่ไม่เจ้าชู้รักดูแลครอบครัวและเคารพในสิทธิซึ่งกันและกัน จึงเป็นเงื่อนไขหนึ่งที่ทำให้ตัดสินใจสมรสกับชาวต่างชาติ

“คือในอดีตก่อนมาเจอแฟนฝรั่งเฉยๆเราต้องสมัยเรียนหนังสือกับแฟนคนไทยแล้วแฟนคนไทยไม่รับผิดชอบแล้วพอคลอดลูกก็ทำงานเลี้ยงลูกเรื่อยมาจนเจอกับแฟนฝรั่ง ฝรั่งเค้าไม่ค่อยคิดถึงเรื่องอดีตของผู้หญิงไทยส่วนมากอะไรอย่างนี้เงอ เค้าจะเข้าใจไม่ worry คุณเคยผ่านใครมา คุณไม่สวย อะไรอย่างนี้ เค้าจะไม่ตี เค้าเฉยๆ เค้าจะแพร่ๆเรื่องนั้น เค้าแพร่ระเรื่องนั้นคุณผ่านผู้ชายมาก็มีคนคุณมีลูกมาก็คน เค้าจะไม่ซีเรียสเรื่องนั้น คือแพร่ๆ กันคับกันปกติก็เหมือนคู่รักปกติ”

(คุณมา (นามสมมติ), สัมภาษณ์ 10 ต.ค. 2557)

การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมภายในครอบครัวของสตรีชนชั้นกลางชาวไทยภาคใต้

การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมภายในครอบครัวของสตรีชนชั้นกลางชาวไทยกับคู่สมรสชาวต่างชาติ จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าการยอมรับและเปิดกว้างแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมระหว่างกัน โดยเฉพาะคู่สมรสชาวต่างชาติจะมีความรู้เกี่ยวกับประเทศไทยในระดับดี เนื่องจากคู่สมรสชาวต่างชาติบางคนเคยเข้ามาท่องเที่ยวหรือเข้ามาทำงานในประเทศไทย

ก่อนที่จะพบกับภรรยาชาวไทย ในส่วนของสตรีชนชั้นกลางภาคใต้ที่แต่งงานข้ามวัฒนธรรม พบว่าสตรีเหล่านี้มีทัศนคติเปิดกว้างและมีความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรม จึงสามารถเปิดใจยอมรับและพร้อมเรียนรู้วัฒนธรรมที่แตกต่าง เกิดการนำสองวัฒนธรรมมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน การใช้ชีวิตประจำวันจึงมีลักษณะเป็นการผสมผสานทางวัฒนธรรม (acculturation) เกิดการยอมรับในวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน ซึ่งการใช้ชีวิตคู่ร่วมกันต้องอาศัยการปรับตัว (adaptation) ทั้งในลักษณะการปรับตัวทางชีวภาพและการปรับตัวทางวัฒนธรรม ตัวอย่างเช่นในการปรับตัวทางชีวภาพของคู่สมรสชาวต่างชาติ ชาวตะวันตกที่เติบโตมาจากประเทศที่มีภูมิอากาศหนาว เมื่อแต่งงานใช้ชีวิตกับสตรีชาวไทย ในประเทศไทยซึ่งมีภูมิอากาศร้อนชื้น จึงต้องมีการปรับตัวเรื่องภูมิอากาศที่แตกต่างกัน มีการสร้างข้อตกลงร่วมกันกับคู่สมรสชาวไทยในเรื่องของการขอติดตั้งเครื่องปรับอากาศภายในบ้าน ภรรยาชาวไทยอนุญาตให้ติดตั้งเพราะมีความเข้าใจในตัวสามีที่ไม่ได้เติบโตมาในประเทศที่มีภูมิอากาศเขตร้อนชื้นและทำให้การใช้ชีวิตสะดวกสบายยิ่งขึ้น หรือการรับประทานอาหารร่วมกันบนโต๊ะอาหารที่มีทั้งอาหารไทยและอาหารต่างประเทศ เป็นต้น ในด้านการปรับทางวัฒนธรรมประกอบไปด้วย วัฒนธรรมในรูปของวัตถุและวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ คือระบบความคิด ความเชื่อ วิถีชีวิตและพฤติกรรม เช่น การแสดงความเคารพผู้อาวุโสด้วยการไหว้ของสังคมไทยและการแสดงความรักด้วยการบอกรักและโอบกอดของสังคมตะวันตกจากการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่ให้อิสระทางความคิดเคารพในสิทธิระหว่างสามีกับภรรยา ทั้งสิทธิในเรื่องของความเชื่อของแต่ละวัฒนธรรมในวิถีชีวิตประจำวัน มีการเข้าร่วมในพิธีกรรม ประเพณีที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมไทยภาคใต้และวัฒนธรรมของชาวต่างชาติ เช่น ประเพณีสารทเดือนสิบ ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีชักพระ การขึ้นขอบในการดูโนรา หนึ่งตะลุงของสามีชาวต่างชาติ ในส่วนวัฒนธรรมของชาวต่างชาติที่สตรีชาวไทยได้เข้าร่วม เช่น ประเพณีวันคริสต์มาส ประเพณีวันอีสเตอร์ ประเพณีเทศกาลวันปีใหม่ การไปร่วมเข้าโบสถ์ในศาสนาคริสต์ เป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิดการสังสรรค์ทางวัฒนธรรมหรือการผสมผสานทางวัฒนธรรมเมื่อมีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมวัฒนธรรมระหว่างสองกลุ่มคนที่มีสังคมวัฒนธรรมต่างกันเกิดการแลกเปลี่ยนกันทางวัฒนธรรมที่เกิดการยอมรับระหว่างกัน (อมรา พงศาพิชญ์,

2549, น. 17-19) เมื่อเกิดความไม่เข้าใจในประเพณีและวัฒนธรรมของกันและกัน ทั้งสามมีชาวต่างชาติและถึงสตรีชาวไทยภาคใต้จะใช้วิธีการอธิบายถึงความหมายและแนวทางการปฏิบัติทางสังคมไทยแก่คู่สมรสหรือการค้นหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

ในปัจจุบันภาษาอังกฤษถือได้ว่าเป็นภาษาสากลที่มีการใช้ติดต่อสื่อสารกันอย่างแพร่หลาย แต่ในความเป็นจริงในวิถีชีวิตแต่ละวัฒนธรรมของแต่ละประเทศมีภาษาต่างๆ เกิดขึ้นมากมาย การใช้ภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาสากลอาจมีการแฝงวัฒนธรรมของประเทศนั้นๆ ในตัวภาษาด้วยกัน ซึ่งในครอบครัวที่มีการสมรสข้ามวัฒนธรรมของสตรีชนชั้นกลางภาคใต้นั้น ภาษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการสื่อสารกันภายในครอบครัวเป็นตัวช่วยสื่อความเข้าใจและขยายความสัมพันธ์ ภาษาช่วยในการอธิบายความคิดหรือการกระทำของบุคคลภายในครอบครัวในการที่จะสื่อสารไปในทิศทางเดียวกันหรืออธิบายความแตกต่างกันระหว่างความคิดของบุคคลภายในครอบครัว บางครั้งมีการสื่อสารภาษาที่เข้าใจความหมายคลาดเคลื่อนหรือการใช้ศัพท์สแลงของวัฒนธรรมชาวต่างชาติทำให้ยากต่อการเข้าใจในการสื่อสารระหว่างกัน แต่ไม่เป็นปัญหาในการใช้ชีวิตคู่ เพราะสตรีชนชั้นกลางเหล่านั้นสามารถพูดเขียนภาษาหลักได้อยู่แล้ว โดยส่วนใหญ่ภาษาที่พบคือ ภาษาอังกฤษ และภาษาจีนจะเป็นภาษาหลักที่คู่สมรสใช้สื่อสารกัน และมีภาษาของประเทศภูมิลาเนาเดิมของคู่สมรส เช่นสวีเดน เยอรมัน ภาษาฝรั่งเศส จีน (กลาง, แค, ฮกเกี้ยน) หรือภาษาบาฮาซามาเลเซีย เป็นต้น บางคนเมื่อแต่งงานได้ไปพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษและภาษาอื่นเพิ่มเติมจากสถาบันสอนภาษาหรือเรียนรู้จากคู่สมรส เช่น เมื่อดูภาพยนตร์ต้องดูแต่ระบบที่เป็นภาษาอังกฤษเท่านั้น

“ตั้งแต่เริ่มคบกันพูดกันโดยตรงกับแฟน คำสอนโดยการพูดกันเป็นหลัก แต่ที่ได้มากคือการดูหนังตั้งแต่คบกันมาเลยไม่เคยได้ดูหนังภาคภาษาไทยเลยพอดูหนังภาษาอังกฤษคำจะใส่Sub ภาษาอังกฤษให้ ปัญหาด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษเราจะใช้การโทรศัพท์บางครั้งมีการสื่อสารผิดความหมาย

ที่แปลอใช้คำย่อแบบภาษาไทย เช่น คำว่า App แต่คำใน
ภาษาอังกฤษคือ คำว่า Application”

(พีกันต์ (นามสมมติ) ,สัมภาษณ์ 12 พ.ย. 2557)

การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมในด้านอาหารซึ่งปกติมีความแตกต่างกันทาง
วัฒนธรรมอยู่แล้ว ได้มีการปรับเปลี่ยนในเรื่องรสชาติและเรียนรู้ในวัฒนธรรมการรับประทานอาหาร
อาหารของกันและมากขึ้น บางคนมีการประยุกต์การทำอาหารไทยให้มีรสชาติถูกปากคู่สมรส
จนทำให้คู่สมรสชื่นชอบอาหารไทยจากที่เคยมีอคติต่ออาหารไทยว่ามีรสจัด ซึ่งชาวต่างชาติ
ส่วนใหญ่ไม่ชอบรับประทานอาหารรสจัดเหมือนคนไทย และบนโต๊ะอาหารในแต่ละวัน
สามารถมีอาหารไทยและอาหารต่างชาติวางอยู่ด้วยกันรับประทานร่วมกันได้

“สามีพี่บางที่เค้ากินอาหารไทยนะคะ ทำให้เค้ากินตอนแรก
เค้าไม่ทานเลย เค้ามองว่าอาหารไทยรสจัดและกลิ่นแรง
เราอยากให้เค้าทานด้วยกัน จึงทำให้เค้ากินลดเผ็ดลง ปัจจุบัน
เค้าทานได้แล้วนะคะ บางวันพี่ก็ตั้งคู่กันระหว่างเนื้อสตั๊กและ
ส้มตำบนโต๊ะอาหาร ชาวยุโรปเค้าชอบทานเนื้อไม่ค่อยชอบ
กินผัก แต่พอแต่งงานสามารถวางคู่กันได้ อาหารไทยกับฝรั่ง
เค้าก็กินด้วยกันกับพี่ทั้งสองอย่าง บางมื้อก็อาหารฝรั่งอย่าง
เดียว” คุณหญิง (นามสมมติ), สัมภาษณ์ 8 มี.ค. 2558)

มีการเรียนรู้ในเรื่องมารยาทธรรมเนียมของวัฒนธรรมในชาติคู่สมรสเพิ่มเติม จาก
การไปเยี่ยมเยียนพ่อแม่ญาติพี่น้องของคู่สมรส ณ ต่างประเทศเรียนรู้จากคู่สมรสและพ่อแม่
ญาติพี่น้องของคู่สมรสร่วมด้วย

“ตอนไปอยู่นั้นบ้านของแฟน เวลาพวกเค้าเจอกันจะทักกัน
Good morning Good evening ตลอดเวลา ก่อนจะออก
จากบ้านจะต้องหอมแก้มก่อนนะ เป็นวัฒนธรรมเค้าและ

วัฒนธรรมอังกฤษเค้าจะห้ามยุ่งเรื่องส่วนตัวของแต่ละคนถ้าไม่สนิทกันจริง ที่บ้านของสามีจะมีการเกรงใจพ่อแม่มากซึ่งเหมือนกับบ้านหลังนั้นลูกเปรียบเสมือนผู้อาศัยมีอะไรต้องขออนุญาตพ่อแม่ หรือเวลาที่พ่อแม่ทำอะไรให้เค้า เค้าจะมีการซื้อดอกไม้มาขอบคุณพ่อแม่ตลอด ทำอะไรในบ้านลูกต้องช่วยทันที พ่อแม่เค้าทำอะไรเราต้องช่วยอย่างนั้น มารยาทบนโต๊ะอาหารจะเคร่งมาก ห้ามทำอะไรจะเขียนบนโต๊ะอาหารไม่ได้ ตกอาหารต้องใช้ช้อนกลางโดยเคร่งครัด ไก่จามระหว่างกิน ต้องขอโทษทันที”

(คุณกนิฟ (นามสมมติ), สัมภาษณ์ 15 ธ.ค. 2557)

การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมด้านความเชื่อและศาสนาจากการวิจัยพบว่า คู่สมรสชาวต่างชาติไม่มีการบังคับเรื่องความเชื่อหรือการนับถือและประกอบพิธีกรรมทางศาสนาของกันและกัน ให้อิสระพร้อมเข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กิจกรรมทางศาสนาซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะกิจกรรมทางศาสนาชาวไทยพุทธที่มีมากมายหลากหลายกว่าชาติตะวันตก แต่มีการสร้างข้อตกลงร่วมกันต้องมีความเชื่ออย่างมีเหตุผลไม่เชื่ออย่างงมงายและเลือกข้อดีของวัฒนธรรมเดิมของตนกับวัฒนธรรมไทยมาประยุกต์ใช้ในการใช้ชีวิตคู่และอบรมขัดเกลาบุตรหลานในครอบครัว จากการวิจัยผู้วิจัยพบประเด็นเพิ่มเติมคือในปัจจุบันคู่สมรสชาวตะวันตกบางคนไม่มีการนับถือศาสนาใดๆ เชื่อในการกระทำของตนเองและปัจจุบัน การพึ่งพาตนเองมากกว่าพึ่งพาผู้อื่นเพราะวัฒนธรรมทางโลกตะวันตกมีค่านิยมที่ต้องพึ่งพาตนเองมากกว่าครอบครัว ซึ่งแตกต่างกับสังคมไทย แต่ยังมีพื้นฐานความเชื่อเดิมที่ใช้เป็นหลักการปฏิบัติในชีวิตประจำวันและการปฏิบัติต่อผู้อื่นที่มาจากคำสอนในศาสนาคริสต์ บางครั้งมีการนำคู่สมรสชาวไทยไปร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นที่โบสถ์และการสอนบุตรหลานให้เป็นคนมีเหตุผลและโอปอ ออมอารีต่อผู้อื่น เป็นต้น และการศึกษาพบว่าสตรีชนชั้นกลางชาวไทยมีการนำคู่สมรสชาวต่างชาติไปเรียนรู้ วัฒนธรรมประเพณีของไทยด้วยเช่นกัน

“ไม่มีการบังคับเรื่องความเชื่อระหว่างกันนะในครอบครัว
อย่างสามีพี่นะชาวอังกฤษเค้าไม่ได้เชื่ออะไรมาก คือเค้าไม่มี
ศาสนาไง ส่วนใหญ่เค้าจะมีความมั่นใจในตนเอง เค้ามีความ
เชื่อมั่นในตัวเองสูง เค้าเชื่อว่าตายคือตายไม่เจอกันอีกแล้ว
ประมาณนั้น ชีวิตเค้าใช้คุ้มค่าโง่ทำงานเสร็จเค้าใช้ชีวิตให้คุ้ม
เกี่ยวกับครอบครัว ทำกิจกรรมอื่นๆแต่เค้าก็ช่วยเหลือผู้อื่นไม่
ทำร้ายผู้อื่นเหมือนคำสอนในศาสนาคริสต์ของฝรั่งที่เค้าเคย
ได้รับการปลูกฝังมาตอนเค้าเด็กๆ ส่วนความเชื่อของไทยถ้ามี
เหตุผลไม่มงายเค้าก็รับฟังนะ เช่นความเชื่อเรื่องทำดีได้ดี ทำ
ชั่วได้ชั่ว ของคำสอนศาสนาพุทธเรา ในเรื่องของกรวดเกลาก
ลูกเลี้ยงให้เด็กเน้นในศาสนาพุทธนะคะ ให้เป็นเหตุและผลไม่
ใช้อารมณ์ในการทำลายความรู้สึกลูก พูดคุยกับเค้าด้วย
เหตุผลก่อน เวลาที่เราจะไม่ตีจะพยายามให้ลูกใช้ความคิด
มากๆ ทำไม่เค้าคิดอย่างนี้ แล้วให้คำแนะนำเค้า จะไม่ใช่คำว่า
อย่ากับเค้า ยิ่งใช้คำว่าอย่า เด็กจะยิ่งต่อต้านนะและพ่อเค้า
สอนให้ลูกเค้าโอบอ้อมอารีต่อผู้อื่น”

(พีกันต์ (นามสมมติ), สัมภาษณ์ 12 พ.ย. 2557)

“สามีเค้าไม่เชื่อสิ่งเร้นลับเลย ไม่เชื่ออะไรมาก ไม่มี เหมือนคน
ไทยเลย ไม่เคยกลัวอะไรเลย เอาเรื่องนี้เลย ณ ตอนนี่ที่
ทะเลาะกับครอบครัวหนูกับแม่หนูคือเรื่องการตั้งชื่อลูกชาย
เพราะลูกชายเกิดวันจันทร์ วัฒนธรรมไทยเราเชื่อว่าคนเกิดวัน
จันทร์ห้ามมีสระ ลูกหนูชื่อแอริคพ่อลูกชายบอกว่าลูกชั้นลูก
ฝรั่งไม่ใช่ลูกคนไทยและแอริคมีครบเลยทั้งสระแ อ สระอิ มา
ครบเลย แม่หนูบอกว่า ต้องชื่อ คมกฤต เท่านั้น แม่เลยบอก
ให้เปลี่ยนโดยที่ห้ามบอกสามี แต่ปัจจุบันไม่เปลี่ยนให้ชื่อแอ

ริคตามใจพ่อเค้า เค้าตั้งตามชื่อคนดังที่เค้าชื่นชอบ เค้าตั้งชื่อตั้งแต่เค้ารู้ว่าลูกเป็นผู้ชาย”

(คุณมา (นามสมมติ), สัมภาษณ์ 10 ต.ค. 2557)

ในด้านการศึกษาทางวัฒนธรรมระหว่างคนในครอบครัวของคู่สมรสชาวต่างชาติ กับสตรีชนชั้นกลางชาวไทยพบว่าสตรีชนชั้นกลางชาวไทยสามารถปรับตัวเพื่อให้เข้ากับบุคคลในครอบครัวของคู่สมรสชาวต่างชาติได้ เนื่องจากสตรีกลุ่มนี้มีระดับการศึกษาในระดับดี สามารถสื่อสารกับบุคคลในครอบครัวของคู่สมรสได้เช่น พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองของสามีและบางคนก็เคยใช้ชีวิตอยู่ต่างประเทศมาก่อน เลยเข้าใจในวิถีชีวิตธรรมเนียมปฏิบัติและค่านิยมของชาวต่างชาติ อีกทั้งสตรีบางคนได้รับการถ่ายทอดความรู้ในเรื่องธรรมเนียมปฏิบัติจากคู่สมรสชาวต่างชาติ ประกอบกับธรรมเนียมปฏิบัติชาวต่างชาติโดยเฉพาะชาวตะวันตกจะให้ความสำคัญกับการเคารพสิทธิส่วนบุคคล มักจะไม่เข้ามายุ่งเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวในครอบครัว ลูกหลานที่แต่งงานแล้ว แต่ใช้ความผูกพันความรักความห่วงใยเป็นการแสดงออกถึงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของครอบครัวที่มีต่อกันและบางครั้งชาวตะวันตกมีความต้องการอยากรู้เรื่องราวบางเรื่องของวิถีชีวิตคนไทยด้วยเช่นกัน

“จากที่ได้ไปพบครอบครัวของสามีก็ไม่ได้มีอะไรเป็นพิเศษนะ ค่ะส่วนใหญ่ก็เชิญมาที่บ้าน เหมือนกับจิบน้ำชายามบ่ายคุยกัน หรือไม่ก็ทานข้าวมื้อเย็นด้วยกัน พูดคุยกัน ถามแค่นั้น หมายถึงว่ากับญาติของฝ่ายชายนะครอบครัวเค้าที่โรมาเนียค่อนข้างให้เกียรติเรานะคะ”

(คุณตุ้ม (นามสมมติ), สัมภาษณ์ 17 ก.พ. 2558)

“บางครั้งพ่อแม่สามีที่อังกฤษ เค้าก็ถามว่าเรา อยู่กันยังไง แล้วบ้านเรามีอะไรที่น่าสนใจบ้าง ที่เค้าเคยได้อ่านตาม อินเทอร์เน็ต อย่างเช่นประเพณีสงกรานต์ ลอยกระทง เป็นยังไง เค้าก็ถาม เราก็อธิบายจนเค้าอยากจะมาเที่ยวที่

เมืองไทย หรือเวลาเราไปหาครอบครัวสามีช่วงที่เป็นหน้า
หนาว พ่อแม่เค้าก็อยากให้เราไปเดินเล่นข้างนอกบ้านบ้างทั้ง
ที่อากาศหนาว จุดประสงค์เค้าต้องการให้เราได้ออกกำลังบ้าง
เพื่อสามารถทนกับอากาศหนาวบ้านเค้าได้ เค้าเป็นห่วงเรา
กลัวเราจะทนหนาวไม่ได้ เพราะที่นั่นเวลาหนาวหนาวจริงๆ”

(คุณกนิพ (นามสมมติ), สัมภาษณ์ 15 ธ.ค. 2557)

เมื่อเกิดความขัดแย้งขึ้นในครอบครัวสตรีเหล่านี้ปรับตัวโดยใช้วิธีการพูดคุยปรับ
ความเข้าใจ สร้างข้อตกลงร่วมกันโดยยึดหลักเหตุและผลมาเป็นอันดับแรก พวกเขาจะรู้จัก
การประนีประนอมกับสามีชาวต่างชาติเพราะมีความรักความเข้าใจเป็นพื้นฐานประกอบกับ
ความเข้าใจในตัวสามีชาวต่างชาติที่ต่างวัฒนธรรมกัน

“ความขัดแย้งส่วนใหญ่เรื่องลูกคะเนื่องจากว่าเค้าเรียนดนตรี
คราวนี้พ่อเค้าก็ต้องวางโปรแกรมว่าลูกต้องซ้อมวันละกี่ชั่วโมง
ซ้อมไวโอลิน ซ้อมเปียโน ทำอะไรบ้าง บางทีก็เข้าใจอารมณ์
เด็กแบบตื่นเช้า 8 โมงก็ต้องลุกขึ้นมาซ้อมคือเรายังซีเกียจตื่น
เช้าเลย คือแฟนตุ้มเค้าต้องการวางระบบให้ลูกแต่เรามองว่า
วันนี้ลูกมันเล่นท่อนนี้ไม่ได้ ซ้อมก่อนได้มัย แล้วค่อยกลับมาว่า
กันใหม่วันรุ่งขึ้น เค้าก็บอกว่าไม่ได้ มันก็ก่อเป็นปัญหาพอกพูน
คือจะทะเลาะกันเรื่องอย่างนี้ ฝรั่งเค้ามองว่ามีปัญหาแล้วก็
ต้องแก้ให้จบเลย แต่เราคนไทยนะจะมองว่าที่วันนั้นมันยังทำ
ไม่ได้ ผัดไปก่อนได้มัย ก็ทะเลาะกัน เค้าจะเป็นคนที่มีความ
เป็นผู้นำสูง ตุ้มก็ต้องอ่อนลงให้ เพราะถ้าตุ้มไม่อ่อนเรื่องบาน
ปลาย ใช้วิธีการพูดคุยปรับความเข้าใจการหาเหตุและผล จน
เราก็มานั่งคิดว่าเราทำถูกมัยไปเปลี่ยนระบบของการฝึกซ้อม
การทำงานของเค้า ก็ต้องถอยออกมา พุดง่ายๆ ก็ต้องยอมให้

เค้าคะและหลังจากแต่งงานตุ้มมีการปรับตัวเรื่องระเบียบวินัย
ในตัวเอง ต้องปรับเยอะมาก เพราะว่าหลังจากแต่งงานมาอยู่
กับเค้าแล้ว ก็ต้องปรับให้เป็นขั้นเป็นตอนอัตโนมัติ แต่ว่าถ้า
เค้าเห็นว่าเรื่องไหนไม่เข้าท่า เค้าก็จะมาบอกอย่าง บางทีแกก็
จะคอยสะกิดเตือน มีบางเรื่องที่เค้าต้องคอยสะกิดเตือนเรา
เหมือนกันว่าต้องมีปรับ”

(คุณตุ้ม (นามสมมติ), สัมภาษณ์ 17 ธ.ค. 2557)

การใช้ชีวิตคู่อาจมีบ้างที่ไม่เข้าใจในขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมไทยจึงต้อง
อาศัยเวลาและการพูดคุยสร้างความเข้าใจในการปรับตัวเข้าหากัน จะไม่เก็บข้อคับข้องใจไว้มี
อิสระในการพูดคุยแสดงความคิดเห็นต่อสามีว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยอย่างไร จากข้อสังเกต
ที่ค้นพบพบว่าความเท่าเทียมกันระหว่างสามีชาวต่างชาติและสตรีชนชั้นกลางชาวไทยเป็นสิ่ง
สำคัญต่อการใช้ชีวิตในครอบครัว

สรุปและอภิปรายผล

ครอบครัวจะเกิดขึ้นได้เมื่อบุคคลสองคนตกลงใช้ชีวิตคู่ร่วมกันซึ่งเงื่อนไขของแต่ละ
ครอบครัวมีเงื่อนไขการสร้างครอบครัวที่แตกต่างกัน การศึกษาค้นคว้าวิจัยมีความสนใจใน
ปรากฏการณ์ของครอบครัวไทยภาคใต้ที่แต่งงานข้ามวัฒนธรรม โดยมีวัตถุประสงค์ใน
การศึกษามุ่งเน้นไปที่การศึกษาเงื่อนไขต่อการตัดสินใจสมรสกับชาวต่างชาติของสตรีชนชั้น
กลางชาวไทยภาคใต้ที่เกิดจากความรักเป็นหลักเพราะกลุ่มสตรีเหล่านี้ส่วนใหญ่มีการศึกษาใน
ระดับที่ดีและสามารถพึ่งพาตนเองได้ ความรักจึงเป็นสิ่งที่สามารถเติมเต็มให้ชีวิตมีความสุขซึ่ง
สอดคล้องกับการศึกษาของเย็นจิตร์ ถิ่นขาม (2552, น. 122-123) ได้ศึกษาเรื่องการแต่งงาน
ข้ามวัฒนธรรมของหญิงไทยกับชายญี่ปุ่นในเหตุผลทางด้านสังคมและวัฒนธรรมที่ทำให้
หญิงไทยแต่งงานกับชายญี่ปุ่นคือความรักต้องการเพื่อนคู่ชีวิตที่จะดูแลกันไปยามแก่เฒ่า
ต้องการมีลูก ต้องการความสุขและความมั่นคงในชีวิตครอบครัว ความเห็นอกเห็นใจกันและ
การปรับตัวเข้ากันได้ของทั้งสองฝ่ายและผลการศึกษาค้นคว้านี้ทำให้เกิดความเข้าใจถึงการ

เปลี่ยนแปลงทางสังคมไทยอันเนื่องจากการแต่งงานข้ามวัฒนธรรมจากอดีตที่การแต่งงานข้ามวัฒนธรรมของสตรีมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องของการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ค่านิยมและวัฒนธรรมดั้งเดิมของไทย ในอดีตผู้หญิงมักเป็นฝ่ายไปใช้ชีวิตกับสามีในต่างแดน แต่ปัจจุบันสตรีได้รับการศึกษามากขึ้น การเห็นความสำคัญในเรื่องสิทธิสตรีในสังคมไทยได้เพิ่มขึ้นจากอดีตจึงทำให้สตรีมีบทบาทมากขึ้นกว่าสมัยอดีตจึงสามารถสร้างข้อต่อรองต่อการใช้ชีวิตที่เท่าเทียมกันกับสามีซึ่งเป็นชาวต่างชาติการใช้เหตุผลต่อการสร้างเงื่อนไขในการใช้ชีวิตในเมืองไทยมากกว่าที่จะไปต่างประเทศ (พัชรินทร์ ลาภานันท์ ดารารัตน์ เมตตาริกานนท์ เขียวลักษณ์ อภิชาติวัลลภ, 2550, น. 100-103) ในด้านการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมภายในครอบครัวของสตรีชนชั้นกลางชาวไทยผ่านการดำรงอยู่ในชีวิตประจำวัน ทำให้เข้าใจถึงการประยุกต์ทางวัฒนธรรมทั้งวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมต่างชาติในวิถีชีวิต เริ่มต้นจากการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสารระหว่างกัน การเรียนรู้ธรรมเนียมปฏิบัติในวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมต่างชาติ อาทิเช่น การเรียนรู้ภาษาท้องถิ่น การเข้าร่วมประเพณีท้องถิ่นของไทยภาคใต้ เรียนรู้ศัพท์สแลง มารยาทบนโต๊ะอาหาร ลักษณะอาหารการกินอาหารท้องถิ่นได้ โดยแนะนำให้คู่สมรสลิ้มลองอาหารไทยและการปรับเปลี่ยนรสชาติของอาหารให้คู่สมรสสามารถรับประทานได้ หรือจัดให้มีทั้งอาหารไทยและอาหารต่างชาติบนโต๊ะอาหารพร้อมกันในส่วนของคู่สมรสชาวต่างชาติเน้นในเรื่องการมีความมั่นใจในตนเอง ฟังพาดตนเองมากกว่า ฟังพาดผู้อื่น ไม่เชื่ออะไรมากเกินไป การให้เกียรติเคารพในสิทธิของกันและกัน สะท้อนให้เห็นถึงพลวัตของความสัมพันธ์ในสังคมปัจจุบันระหว่างชายหญิงที่เท่าเทียมกัน

ในการมองปรากฏการณ์เงื่อนไขต่อการตัดสินใจสมรสกับชาวต่างชาติของสตรีชนชั้นกลางชาวไทยภาคใต้ ผู้วิจัยมีฐานคิดจากทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ (symbolic interaction theory) นับเป็นทฤษฎีที่นักสังคมศาสตร์นิยมนำมาใช้เพื่อศึกษาเกี่ยวกับครอบครัวและพฤติกรรมมนุษย์และสมาชิกในครอบครัวสอดคล้องกับปรากฏการณ์จริง ได้ให้ความสำคัญกับ ตัวตน โดยเชื่อว่าบุคคลมีการเรียนรู้ตนเองผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นซึ่งอาศัยหรือมีพื้นฐานมาจากการแสดงออกในท่าทางต่างๆ ของบุคคลนั้นๆ โดยการแสดงออกในท่าทางต่างๆ ของบุคคลเป็นกริยาหรือการกระทำที่ก่อให้เกิดการตอบสนองหรือปฏิภิกิริยา

จากบุคคลอื่น เป็นการแสดงออกที่รวมถึงการใช้ภาษาและการแสดงออกทางสีหน้าด้วย โดยบุคคลจะพัฒนาความรู้สึกต่อการตระหนักรู้ในตนเอง เมื่อบุคคลนั้นคาดหวังว่าบุคคลอื่น จะตอบสนองต่อการแสดงออกในท่าทางของตนเองอย่างไร (พูนสุข เวชวิฐาน, 2557, น. 13-19) ภาษาจึงเป็นสัญลักษณ์ที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล และภาษาเป็นผลผลิตหรือลักษณะที่แสดงออก ซึ่งเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสิ่งแวดล้อมต่างๆ การปฏิสัมพันธ์จึงเป็นพฤติกรรมทางสังคมระหว่างบุคคลที่มีการติดต่อสื่อสารกันโดยส่งผลให้แต่ละบุคคลมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นและส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขพฤติกรรมของบุคคล จากการศึกษาปรากฏการณ์การสมรสกับชาวต่างชาติของสตรีชนชั้นกลางชาวไทยภาคใต้ สตรีเหล่านี้มีการใช้ภาษาทั้งภาษาอังกฤษ ภาษาไทย และภาษาอื่นๆ ของประเทศสามี่ที่เป็นคู่สมรส ในการสื่อสารกับคู่สมรสชาวต่างชาติ และภายหลังจากการแต่งงาน สตรีเหล่านี้ได้เรียนรู้ภาษาต่างประเทศเพิ่มเติมมีการใช้ภาษาต่างประเทศนอกเหนือจากภาษาไทยในชีวิตประจำวันเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับสามี่ที่เป็นคู่สมรสมีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ ภายในครอบครัว

ปรากฏการณ์การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมภายในครอบครัวของสตรีชนชั้นกลางชาวไทยภาคใต้เป็นไปในลักษณะของการผสมผสานกันทางวัฒนธรรม เมื่อบุคคลสองคนมีที่มาต่างวัฒนธรรมกัน มาตกลงแต่งงานใช้ชีวิตคู่ร่วมกัน จึงทำให้เกิดการผสมผสานกันทางวัฒนธรรมขึ้นภายในครอบครัวผ่านชีวิตประจำวัน อาทิเช่น วิธีการรับประทานอาหารร่วมกัน ภายในครอบครัวหรือการผสมผสานทางด้านความเชื่อภายในครอบครัวทั้งความเชื่อในสังคมเอเชีย และความเชื่อในสังคมตะวันตกหรือการใช้ภาษาที่ผสมผสานกันระหว่างภาษาไทยกับภาษาอังกฤษหรือภาษาอื่นๆ เพื่อใช้สื่อสารกันภายในครอบครัวและถ่ายทอดทักษะทางภาษาไปยังบุตร ส่งผลให้บุตรที่ถือกำเนิดมาจากครอบครัวที่พ่อแม่สมรสข้ามวัฒนธรรมมีทักษะทางภาษาอังกฤษที่ดี สามารถสื่อสารได้หลายภาษาที่เป็นภาษาพ่อและภาษาของแม่ สตรีชนชั้นกลางภาคใต้จะให้ความสำคัญในเรื่องของการสนับสนุนให้บุตรสามารถสื่อสารภาษาไทยให้ได้ โดยเฉพาะภาษาไทยท้องถิ่นภาคใต้ ซึ่งปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นสอดคล้องกับแนวคิดการผสมผสานทางวัฒนธรรม (Cultural Integration) ที่อธิบายถึงวัฒนธรรมที่ต่างกันสอง

วัฒนธรรมมาพบกัน สัมผัสกันเกิดการหิบบ่มแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกันใช้ในระยะเวลาที่ สม่่าเสมอ มีผลทำให้วัฒนธรรมทั้งสองเกิดการผสมผสานกันเกิดจากการปฏิสังสรรค์ระหว่าง บุคคลจากสองวัฒนธรรม (นิยพรรณ วรณศิริ, 2540, น. 65-67) วิธีชีวิตของกลุ่มคนที่สมรส ข้ามวัฒนธรรมที่เป็นลักษณะเฉพาะ สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปใช้ประโยชน์ใน ลักษณะที่เป็นการบูรณาการกับความรู้ในศาสตร์อื่นๆ ควรมีการศึกษาต่อยอดองค์ความรู้ที่ เกี่ยวกับการสมรสข้ามวัฒนธรรมของกลุ่มบุคคลต่างๆในสังคมเพื่อที่สามารถเข้าใจถึงเงื่อนไข และบริบทที่แตกต่างกันของคนในสังคมปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- กิติพัฒน์ นนทบุรีมะตุลย์. (2554). *การวิจัยเชิงคุณภาพในสวัสดิการสังคม:แนวคิดและวิธีวิจัย*. กรุงเทพฯ: สามลดา จำกัด
- เจนจิรา ผลดี. (2554). *การสมรสข้ามวัฒนธรรม:แนวทางการปรับตัวและผลกระทบต่อสังคมไทย*. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการศึกษาและพัฒนาสังคม), มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ดารารัตน์ เมตตาริกานนท์. (2554, กันยายน - ธันวาคม). สิทธิพลเมืองในการแต่งงานข้าม วัฒนธรรม ช่วงก่อน พ.ศ.2475 *วารสารสังคมลุ่มน้ำโขง*, 7(3) 53 – 76
- นภาพรณี หะวานนท์ และคณะ. (2548). *ความกลมกลืนระหว่างทฤษฎีฐานรากกับข้อมูลเชิง ประจักษ์ในการสร้างดัชนีความเข้มแข็งชุมชน*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- นิยพรรณ วรณศิริ. (2540). *มานุษยวิทยาสังคมและวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: พีเอฟ ลิฟวิ่ง จำกัด
- พัชรินทร์ ลาภานันท์,ดารารัตน์ เมตตาริกานนท์, เยาวลักษณ์ อภิชาติวัลลภ (2550) *การ แต่งงานข้ามวัฒนธรรม: การศึกษาสถานภาพองค์ความรู้*. ขอนแก่น: ศูนย์วิจัยพหุ ลักษณะสังคมลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พูนสุข เวชวิฐาน. (2557). *ทฤษฎีครอบครัวเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์
- เย็นจิตร ถิ่นขาม. (2552). *การแต่งงานข้ามวัฒนธรรมของผู้หญิงไทยกับชายญี่ปุ่น*. (วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาการพัฒนา), มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

- วรรณดี สุทธินิรากร. (2556). *การวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยในกระบวนทัศน์ทางเลือก*. กรุงเทพฯ: สยามปริทัศน์
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2550). *ทฤษฎีสังคมวิทยา เนื้อหาและแนวทางการใช้ประโยชน์เบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมรา พงศาพิชญ์. (2549). *ความหลากหลายทางวัฒนธรรม (กระบวนทัศน์และบทบาทในประชาสังคม)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Translated from Thai

References

- Kitiphat Nonthapattamadol (2011) .*Qualitative Research in social welfare: Concepts, Research Methods*. Bangkok : Samlada Co. Ltd. [in Thai]
- Janejira Pholdee (2011). *Cross Cultural Marriage: The Impact and Adaptation of Thai Society*. Ph.D. in Educationnal Administration. Graduate School Burapha University.Chonburi. [in Thai]
- Dararat Mettharikanon (2011, September- December). Civil rights, cross-cultural marriages before 1933. *Journal of Mekong Societies*, 7(3) 53 – 76 [in Thai]
- Naphapond Hawanon and other (2005).*Harmony between theory and empirical foundation for building a strong community index*. Bangkok: Graduate School Srinakharinwirot University. [in Thai]
- Niyaphan Wannasiri (1997). *Social and cultural anthropology*. Bangkok: P F Living Co. Ltd. [in Thai]
- Pattcharin laphanan, Dararat Mettharikanon, Yowwaluck Apichartwanlop (2007). *Cross-cultural marriages: A Study of Knowledge*. Khon Kaen: Center for Research on Plurality in the Mekong Region Khon Kaen University. [in Thai]
- Phunsuk Vejvithan. (2014). *Basic theory family*. Bangkok: Parbpim Co. Ltd. [in Thai]

- Yenjit Thinkham.(2009).*Cross-Cultural of Thai Women with Japanese men*.
Master of Arts in Development Sociology. Graduate School Khon Kaen
University.Khon Kaen. [in Thai]
- Wannadee sutthinarakorn.(2013). *Qualitative Research research paradigm
choice*. Bangkok.Siam parithas Publishing Co. Ltd. [in Thai]
- Sanya Sanyawiwat. (2007).*Utilization basic sociological theories content*.
Bankok. Chulalongkorn University Printing House. [in Thai]
- Amara Pongsapich (2006) . *Cultural Diversity (Paradigm role of civil
society)*.Bankok. Chulalongkorn University Printing House. [in Thai]